

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 27 жовтня 2020 року № 28-6

м. Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету.

За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Фондом державного майна України (далі – Фонд) у період з 2019 року – I півріччя 2020 року не забезпечено прийняття ефективних управлінських рішень в частині реалізації визначених законодавством України повноважень Фонду з управління корпоративними правами держави, та як наслідок, аудитом виявлено **недотримання вимог нормативно-правових актів на загальну суму 428 597,4 тис. гривень.**

2. Аудитом за період, який перевірявся, встановлено, що з недотриманням вимог пункту 22 частини першої статті 6 Закону України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об’єктами державної власності” (далі – Закон № 185) та умов постанови Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 702 “Про затвердження Порядку формування та реалізації дивідендної політики держави” посадовими особами Фонду у 2019 році та I півріччі 2020 року не забезпечено контролю за відрахуванням господарськими товариствами, що належать до сфери його управління, доходів (дивідендів/частини чистого прибутку) до Державного бюджету України на загальну суму 419 705,5 тис. грн за встановленими нормативами та розрахунками, що має ознаки кримінального правопорушення.

2.1. Із **29 господарських товариств**, управління корпоративними правами яких забезпечується Фондом та які отримали прибуток за результатами фінансово-господарської діяльності у 2018 році, **сплату дивідендів/частини чистого прибутку в розмірах**, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1015 “Про внесення змін та визнання такими, що

втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України”, у **2019 році забезпечили лише вісім.**

За рішенням загальних зборів акціонерів відрахування дивідендів до державного бюджету із застосуванням нормативу відрахування, що спрямовується на виплату дивідендів 50 відс. чистого прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності у 2018 році, забезпечили 11 господарських товариств, у розмірі 75 відс. чистого прибутку – одне акціонерне товариство, а у розмірі 30 відс. чистого прибутку – два акціонерні товариства. Чотири господарських товариства рішення загальних зборів про розподіл дивідендів не приймали, а перерахування у 2019 році до державного бюджету частини чистого прибутку здійснили за нормативом відрахування 50 відс. чистого прибутку; одне господарське товариство прийняло рішення не перераховувати до Державного бюджету України вказані кошти та спрямувати весь обсяг чистого прибутку на погашення збитків минулого періоду; два АТ взагалі не приймали рішень про розподіл чистого прибутку та не сплатили до державного бюджету відповідні кошти.

За даними аудиту, **протягом 2019 року Державним бюджетом України недоотримано доходів від господарських товариств, управління корпоративними правами в яких здійснює Фонд, на загальну суму 287 587,6 тис. гривень.**

2.2. Протягом I півріччя 2020 року, з посиланням на умови Закону України від 30.03.2020 № 540-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)” та постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, Фондом не забезпечено своєчасного (до 1 травня) проведення загальних зборів господарських товариств, частка держави у статутних капіталах яких перевищує 50 відсотків.

У зв’язку з цим, **за підсумками I півріччя 2020 року Державним бюджетом України недоотримано доходів від господарських товариств, управління корпоративними правами в яких здійснює Фонд, на загальну суму 132 117,9 тис. гривень.**

3. Постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899 “Про порядок здійснення витрат суб’єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку” визначено, що суб’єкти господарювання не можуть здійснювати продаж, списання державного майна.

Таким чином, членами Наглядової ради АТ “Одеський припортовий завод” при прийнятті рішення щодо надання попередньої згоди на вчинення значного правочину на загальну суму 8 891,9 тис. грн не дотримано вимоги законодавства.

4. Фондом не забезпечено зберігання 54 примірників статутів суб’єктів господарювання, що є недотриманням вимог пункту 27 частини першої статті 6

Закону № 185. Із 56 наявних у Фонді примірників статутів затверджено Фондом лише 12 статутів суб'єктів господарювання, що є недотриманням вимог пункту 3 частини першої статті 6 Закону № 185 щодо затвердження уповноваженим органом управління статутів (положень) підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, і господарських структур та здійснення контролю за їх дотриманням.

Отже, Фондом неповною мірою забезпечено виконання повноважень з управління корпоративними правами держави, зокрема щодо збереження установчих документів суб'єктів господарювання та їх затвердження.

5. З недотриманням вимог статті 6 Закону № 185 і постанов Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777 “Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки” (далі – Порядок № 777) та від 09.10.2013 № 818 “Про затвердження Порядку погодження з Головою Ради міністрів Автономної Республіки Крим, головами місцевих державних адміністрацій призначення на посади та звільнення з посад керівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, і внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 березня 1993 р. № 203” (далі – Порядок № 818), Фондом призначалися не керівники суб'єктів господарювання, що належать до сфери його управління, а тимчасово виконуючі обов'язки/виконуючі обов'язки керівників.

Аудитом встановлено, що з недотриманням вимог Порядків № 818 та № 777, 27 суб'єктів господарювання мають тимчасово виконуючих обов'язки/виконуючих обов'язки керівників понад встановлені терміни. При цьому при зміні керівника суб'єкта господарювання Фондом не забезпечується проведення перевірок фінансово-господарської діяльності згідно з вимогами, передбаченими пунктом 8 частини першої статті 6 Закону № 185.

6. У порушення вимог статті 75 та частини третьої статті 89 Господарського кодексу України та Закону № 185 Фонд, як суб'єкт управління корпоративними правами держави в статутному капіталі господарських товариств, не виконав свої повноваження щодо затвердження їх фінансових планів.

6.1. На 2019 рік із 40 працюючих господарських товариств Фондом затверджено фінансові плани вчасно лише 10 суб'єктам господарювання, із порушенням терміну (до грудня 2018 року) – шести; взагалі не подавали фінансові плани на затвердження – 9; затверджено у 2019 році, коли вже розпочався фінансовий рік – 15 господарським товариствам.

6.2. На 2020 рік із 41 працюючого господарського товариства фінансові плани лише 16 суб'єктів господарювання затвердили вчасно, 17 – із порушенням термінів (до кінця 2019 року), 8 – не подавали фінансові плани; 9 – затверджено у 2020 році, коли вже розпочався фінансовий рік.

7. За умов відсутності установчих документів (копій статутів) господарських підприємств Фондом внесено дані до Реєстру корпоративних прав держави 54 суб'єктів господарювання, чим не дотримано вимоги

постанови Кабінету Міністрів України від 29.10.2003 № 1679 “Про формування і ведення Реєстру корпоративних прав держави”.

Крім цього, Реєстр корпоративних прав держави, розпорядником якого є Фонд, містить неповні дані про корпоративні права держави. Вибірковою перевіркою встановлено, що у Реєстрі корпоративних прав держави відсутні дані щодо прав держави у ПрАТ “НЕК “Укренерго”, отже є неповними.

8. Фондом як суб’єктом управління корпоративними правами держави не забезпечено виконання покладених повноважень щодо затвердження стратегічних планів розвитку 38 господарським товариствам (95 відс.), а також утворення складу наглядових рад у дев’яти суб’єктах господарювання (22,5 відс.), що належать до сфери управління Фонду.

9. Законодавство з питання контролю за виконанням функцій з управління корпоративними правами держави, а також проведення державного фінансового аудиту або аудиту ефективності діяльності суб’єктів господарювання державного сектору економіки не врегульоване повною мірою. Законом України від 17.09.2008 № 514 “Про акціонерні товариства” взагалі не визначено механізмів контролю держави за діяльністю державних акціонерних товариств та державних холдингових компаній, єдиним засновником та акціонером яких є держава в особі уповноважених державних органів. Отже, необхідно внести відповідні зміни і доповнення до Закону України “Про акціонерні товариства” в частині забезпечення дієвого державного фінансового контролю.

10. Фондом не завжди виконуються вимоги, визначені статтею 6 Закону № 185, в частині забезпечення проведення перевірок їх фінансово-господарської діяльності у разі зміни керівника. Такі повноваження Фонд, як орган управління, не забезпечив при зміні керівництва в ПАТ “ЦЕНТРЕНЕРГО” (2019 рік), АТ “Одеська ТЕЦ” (2019), АТ “Президент-Готель” (2020), ПАТ “Одеський припортовий завод” (2020), АТ “Миколаївобленерго” (2020), ПрАТ “Миколаївська ТЕЦ” (2020), ПАТ “НТК “ЕЛЕКТРОНПРИЛАД” (2020), АТ “Дніпровська ТЕЦ” (2020 рік).

При цьому лише у ПАТ “ЦЕНТРЕНЕРГО” під час зміни керівництва проведений контрольний захід Держаудитслужбою України, однак здійснений відповідно до пункту 6.3. Плану проведення заходів державного фінансового контролю Держаудитслужби на II квартал 2019 року.

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердити.

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету.

3. Рішення Рахункової палати надіслати Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку та рекомендувати розглянути на засіданні.

4. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України та рекомендувати:

– вжити заходів щодо забезпечення перерахування господарськими товариствами, управління корпоративними правами яких здійснюється Фондом, до Державного бюджету України сум дивідендів/частини чистого прибутку в повному обсязі шляхом здійснення відповідних заходів щодо прийняття в межах корпоративних прав держави рішень про визначення розміру, порядку та строків виплати дивідендів господарськими товариствами згідно з їх установчими документами та законодавством;

– розробити законопроект щодо урегулювання питання здійснення дієвого державного фінансового контролю суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Фонду державного майна України та рекомендувати:

– протягом двох місяців розробити план заходів з усунення порушень і недоліків та вжити заходів щодо його виконання;

– забезпечити належний контроль за сплатою в повному обсязі господарськими товариствами, що належать до сфери управління, належної суми дивідендів/частини чистого прибутку до Державного бюджету України;

– забезпечити виконання контрольних функцій за дотриманням вимог законодавства при прийнятті наглядовими радами рішень щодо діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки;

– вжити заходів щодо своєчасного затвердження фінансових планів господарських товариств, що належать до сфери управління, відповідно до вимог законодавства;

– забезпечити зберігання примірників статутів та перезатвердження статутів господарських товариств, що належать до сфери управління, відповідно до законодавства;

– вжити заходів щодо призначення керівників господарських товариств, що належать до сфери управління, шляхом оголошення конкурсного відбору претендентів на заміщення вакантних посад керівників господарських товариств, та членів наглядових рад відповідно до законодавства;

– привести дані Реєстру корпоративних прав держави у відповідність із вимогами нормативно-правових актів;

– вжити заходів щодо затвердження стратегічних планів розвитку господарських товариств;

– забезпечити відповідно до законодавства проведення перевірок фінансово-господарської діяльності господарських товариств, що належать до сфери управління, у разі зміни керівника.

6. Поінформувати Офіс Генерального прокурора з наданням матеріалів щодо виявлених ознак кримінального правопорушення для відповідного реагування.

7. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, оприлюднити на офіційному вебсайті Рахункової палати.

8. Доручити члену Рахункової палати Івановій І. М. у порядку, встановленому Законом України “Про Рахункову палату” та Регламентом Рахункової палати, затвердженим рішенням Рахункової палати від 28.08.2018 № 22-7, представляти Звіт про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, у Верховній Раді України, інших органах державної влади та засобах масової інформації.

9. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Іванову І. М.

Голова Рахункової палати

В. В. Пацкан